

Nordsjælland
J.nr. 24/04691
Ref. ANT
Den 2. juli 2024**Udkast til referat
Bestyrelsesmøde, Naturnationalpark Gribskov
19. juni 2024, kl. 17-21***Til stede**Formand*

*Dansk Botanisk Forening, Østkredsen
Danmarks Jægerforbund, Nordsjælland
Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Vilde Natur, Hillerød
Dansk Islandshesteforening
Dansk Rideforbund
Dansk Ornitologisk Forening, Nordsjælland
Danmarks Idræts-Forbund
DGI Nordsjælland
Dansk Vandrelaug
Dansk Orienteringsforbund
Gribskov Kommune
Hillerød Kommune
Lokalråd Nødebo
Museum Nordsjælland
Nationalpark Kongernes Nordsjælland
Nordsjællands Landboforening
Rytternes paraplyorganisation i Nordsjælland
Det Danske Spejderkorps*

Kaare Larsen
Erik Buchwald
Jørgen Jacobsen
Søren Mark Jensen
Henrik Rødgaard
Birgit Lehmann
Anne-Mette Højgaard
Stig Englund
Bo Simonsen
Per Frost Henriksen
Ruth Petersen
Annika Simonsen
Tue Villebro
Louise Colding Sørensen
Leif Højvang Nielsen
Liv Appel
Per Kølster
Hatla Færch Johnsen
Sally Schlichting
Anne Meisner

Naturstyrelsen

Søren Oldenburg
Jens Bach
Anna Thormann
Jacob Skriver

*Afbud fra**Friluftsrådet i Nordsjælland*

Peter Bennett

Nr.	Emne
1	<p><u>Besigtigelse i Naturnationalpark Gribskov</u> Turen foregik i bus. Blandt temaerne var:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De planlagte dyrevelfærdsfaciliteter ift. både elge og øvrige dyr. • Hegnslinjen, med fremvisning af et konkret eksempel. Arbejdsgangene ved opsætning af hegn – herunder tidsforløbet. Naturstyrelsens planer for kommunikation ifbm. anlægsarbejdet. Arbejdet med rydning af hegnslinje påbegyndes 1. september 2024 – forberedelse af overkørsler langs hegnslinjen starter primo-medio august. • Genetablering af de hydrologiske forhold i Gribskov. En mangeårig proces, som har været i gang siden 1990'erne med gode resultater. • Ankomstarealerne omkring naturnationalparken, deres indretning og faciliteter. Indgangene – herunder låger og deres funktionalitet. Praktiske udfordringer ift. funktionsdygtighed, vejrbestandighed og åbne/lukkesystemer mv.
2	<p><u>Spisning</u></p>
3	<p><u>Drøftelse om elge</u> tog udgangspunkt i de spørgsmål, som bestyrelsen havde sendt til sekretariatet forud for mødet. Spørgsmål/svar og drøftelser faldt i en række temaer: <i>Trivsel og parasitter, brugerne af områderne, ansvar og endelig – hvad sker der hvis ikke der kommer elge.</i></p> <p>De elge, der sættes ud, udvælges i sunde bestande og behandles for parasitter forud for udsætning. Parasitbelastningen vil blive fulgt ved gødningsprøver, men også gennem det almindelige tilsyn ift. trivsel.</p> <p>For at sikre, at elgene kan tilpasse sig de nye forhold, vil der blive flyttet unge dyr. Dyrene vil gå det første halve år i et roligt udslusningsområde på 10 ha. Først når de er tilvænnet området og dets vegetation, slippes de ud i selve naturnationalparken. Elgene vil kunne tilskudsfodres i udslusningsperioden i et set up med begrænset menneskekontakt.</p> <p>Elgene foretrækker store områder med søer/moser. Processen med at genskabe hydrologien i Gribskov har været i gang siden midten af 1990'erne, og ved etablering af naturnationalparken, når området op på 19% vådområder/søer ud af det i alt 1300 ha.</p> <p>Naturnationalpark Gribskov er ganske kuperet og rummer områder med tæt skov og store vådområder. Her kan elgene forsvinde og få ro, så de ikke stresses af menneskelig aktivitet. Naturnationalparkområdet er den del af Gribskov, hvor der er færrest besøgende, og området er gennem mange år nærmest friholdt for friluftsfaciliteter. Desuden er der i naturnationalparken udlagt stilleområder, som friholdes for organiserede aktiviteter, og hvor der fokuseres på at trække aktiviteter (stier mv.) ud i kanten for at give rum til dyrene.</p> <p>En del spørgsmål og svar knyttede sig til hvilken risiko elgene kan udgøre for brugerne af skoven. Et bestyrelsesmedlem havde forud for mødet fremsendt eksempler fra Sverige og Norge på ulykker mellem elge og mennesker. Dette forhold blev drøftet, og det står klart, at bestyrelsen rummer ganske forskellige oplevelser af om og hvordan elgene vil kunne udgøre en risiko for områdets besøgende.</p>

	<p>Det bliver en væsentlig formidlingsopgave at sikre, at skovens brugere (med eller uden hunde) bliver klogere på de græssende dyrs adfærd. Danskerne er ikke vant til at færdes i områder med store dyr. Det bliver vigtigt at sikre, at besøgende ikke stresser dyrene ved at gå for nær eller opsøger dem i stilleområderne – uanset om det er med forsæt eller ved uheld. I forhold til brugernes adfærd i området er det desuden vigtigt at undgå fodring af dyrene, for at dyrene ikke udvikler en opsøgende adfærd over for mennesker. Skulle der være enkelt dyr som udviser problematisk adfærd, så vil det være Naturstyrelsen pligt, at sikre, at der tages hånd om dette.</p> <p>Det understreges, at det er forbudt at færdes med løs hund i Naturnationalpark Gribskov, ligesom det i hovedreglen er det i alle statsskovene.</p> <p>Ansvarsforhold ift. de græssende dyr i naturnationalparken er behandlet i flere Folketingsspørgsmål, og yderligere foldet ud i en rapport fra Københavns Universitet. Selvom udgangspunktet i Naturbeskyttelsesloven er, at færdsel sker på eget ansvar, så fritager det IKKE Naturstyrelsen for erstatningsansvar efter de almindelige erstatningsretlige regler. Fastlæggelse af ansvar og erstatning vil være afhængig af om Naturstyrelsen i den konkrete sag har handlet ansvarspådragende. Ansvarspådragende kan her fx være gennem aktiv forvaltning at forøge risikoen for konflikter (f.eks. fodring/vanding lige ved en låge) eller ved passivitet (f.eks. ikke at tage problemdyr ud i tide). Dvs. at ansvaret er afhængigt af at der kan ses at være en sammenhæng mellem Naturstyrelsens adfærd og den konkrete skade. Det er forhold, som afgøres ved domstolene.</p> <p>Naturstyrelsen har det fulde ansvar for at sikre dyrevelfærden i naturnationalparken.</p> <p>Ingen andre dyr kan umiddelbart erstatte elgenes græsningsmåde, og hvis ikke der udsættes elge, vil det være en særskilt proces, at få undersøgt hvordan et alternativt græsningsregime kan sammensættes. Det er dog forståelsen, at der ikke udsættes andre arter af dyr udover projektbeskrivelsens hjortevildt og stude.</p>
4	<p><u>Afstemning</u> om udsætning af elge i naturnationalparken Der var indleveret fuldmagt fra Peter Bennett.</p> <p>Valget skete ved håndsoprækning og resultatet blev følgende 12 stemmer for 8 stemmer imod 1 blank stemme</p> <p>Der var således et flertal i bestyrelsen for at gå videre med udsætning af elge i Naturnationalpark Gribskov.</p>
5	<p><u>Eventuelt</u></p> <p>Det blev foreslået, at spørgsmålet om, hvorvidt der skal ansøges om dispensation fra dyrevelfærdslovens §§ 3 og 9 i Naturnationalpark Gribskov bliver et dagsordenspunkt til næste bestyrelsesmøde, mhp. at bestyrelsen eventuelt vil stille forslag til Naturstyrelsen om ikke at søge dispensation.</p>

	Nogle medlemmer af bestyrelsen pointerede, at den valgte afstemningsmodel med offentlig afstemning, satte bestyrelsen i en yderst vanskelig situation, og anmodede om, at Naturstyrelsen/Miljøministeriet gøres opmærksom på dette. En række bestyrelsesmedlemmer bakkede dog op om den anvendte afstemningsmodel.
	Mødet sluttede kl. 20.50.